

Hodnocení diplomové práce Anežky Pospíšilové Lolita V. V. Nabokova: román a jeho filmové adaptace.

Lolita je fenomén rovnocenný Quijotovi, Donu Juanovi, Hamletovi, Švejkovi nebo Marilyn, autorka se rozhodla postavit jej do středu diplomové práce: Lolita nejen jako proslulý a svého času skandální (zejména v pokryteckých Státech) román V. V. Nabokova (vychází r. 1955 v Paříži), ale také Lolita dvakrát zfilmovaná, Lolita jako jméno, módní doplňky, životní styl, vše v práci se k tématu Lolita vztahuje.

Práce začíná portrétem V. V. Nabokova, sanktpeterburgského rodáka, emigranta do Velké Británie, Německa, Francie, USA a umírajícího ve Švýcarsku ve věku sedmdesáti osmi let, pokračuje jeho bibliografií, úryvky z interviewů a názory jeho přátel či kolegů zejména na jeho literární kariéru; představen je ve stručnosti leč výstižně románový příběh, pozornost je věnována okolnostem vydání, ohlasům a některým autorovým názorům na román, respektive na vztah k látce jím zpracované.

Ze skandálního (či lechtivého, lascivního atd.) tématu se díky pojetí diplomantky stává především téma literární čili fikční, tedy ironická **hra**, humorná mystifikace, v níž si čtenář může otestovat sebe samého, ale především se může pokusit dospět k porozumění radosti i potěšení z rozkošné hry, jaké mohl zažívat při psaní sám autor. Autorka ale nabízí další konotace, jež mohou příběh „rozehrát jinak“: například pohled na události očima minimálně čtyř zúčastněných postav (Humbert, Lolita, Charlotte, Quilty), nabízí neúprosnou anatomii mezilidských vztahů, mužské a ženské ješitnosti, lidské pošetilosti, vypočítavosti, chorobné posedlosti, touhy, něhy, slabostí, jen láska – chybí (nebo snad toto všechno jsou naopak její podoby?!). Román, ve kterém je vše zcela jasné a přitom může být vše zcela jinak.

K posunům v interpretacích může rovněž vybízet pasáž o jménech, o jejich výběru a volbě, o jejich významu, o významu jejich složek, částí, slabik, o jejich podobě zvukové, autorka také zmiňuje možné vazby mezi jménem a jeho nositelem respektive jeho úlohou v příběhu, a naznačuje tak další interpretační možnosti; stejně tak další pole k analýzám nabízí zohlednění aspektů psychologických (hra s předmluvou, smrt postav je oznamována dříve, než příběh začne, smrt jako taková hraje v románu důležitou úlohu - umírají všechny hlavní postavy, Lolita porodí mrtvou dceru) ; autorka zmiňuje i interpretaci možnou z pohledu sexuálních poruch (mj. i pedofilie), zvláště v puritánských USA ve

čtyřicátých a padesátých letech téma tabuizované, ale také možnost paradoxně zcela opačnou: nemůže jít o zneužívání slabého muže předčasně dospělým zkaženým dítětem? Možností výkladů je tedy nabídnuto dostatek.

V práci jsou dále připomenuty odkazy na možné inspirace (autory světové literatury), na inspirační zdroje v Nabokovových ostatních textech; náležitá pozornost je věnována také filmovým (a dalším) adaptacím románu, s nimi je literární předloha komparována a komparovány jsou i obě filmové podoby; autorka připomíná především problémy, jež realizaci filmů provázely (starší představitelky Lolity, cenzurní zásahy, nevhodné společenské klima v případě natáčení filmů i jejich uvádění do distribuce - zmiňováno až „paranoické“ prostředí).

Práce vznikla po prostudování množství titulů sekundární literatury (některé texty si autorka musela přeložit sama), je opatřena rozsáhlou přílohou obrazovou i textovou, napsána je se značným zaujetím, kultivovaně, s minimem pravopisných nedostatků.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat jako výbornou.

V Plzni 12. 5. 2014

Jiří Staněk

